

Ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἄναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Κεραυνὸς ἐν αἰθρίᾳ

Χαρακτηριστικὸ τοῦ ἀνθρώπινου βίου εἶναι ἡ μεταβολή. Ἡ μιὰ στιγμή εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἀπὸ λεπτὸ σὲ λεπτό, ἀπὸ ὥρα σὲ ὥρα οἱ καταστάσεις ἀλλάζουν, οἱ διαθέσεις μας ποὺ τίς συνοδεύουν μεταβάλλονται κι αὐτές. Τὸ θυμικὸ μας ποὺ στηρίζεται σὲ εὐθραυστες ἰσορροπίες ἀλλάζει, κι ἐκεῖ ποὺ ἤμασταν ἤρεμοι καὶ γαλήνιοι νιώθουμε νὰ χάνουμε τὴ γαλήνη, καὶ ἡ ψυχὴ μας, ἄγρια θάλασσα, νὰ φουσκώνει καὶ πελώρια κύματα νὰ τὴν κατακλύζουν.

Ἐκεῖ, ἀκριβῶς, ποὺ πιστεύαμε ὅτι κατακτήσαμε γιὰ λίγο μιὰ ἀνεση, ξαφνικὰ θρῆσκόμεστε στρμιωγμένοι καὶ στενάχωροι. Ἐκεῖ, ποὺ εἶχαμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἐπὶ τέλους «τὰ βρήκαμε» μὲ τὸν σύντροφό μας καὶ περνᾶμε εὐχάριστες στιγμὲς μαζί του, ἐγείρεται μιὰ τεράστια παρεξήγηση γιὰ τὸ τίποτε ἄλλα νὰ λέμε καὶ ἄλλα νὰ καταλαβαίνουμε. Ἐνῶ εἶχαμε πιστέψει ὅτι τὸ γάλα ἦταν μέσα στὸν κάδο κι ἤμασταν ἔτοιμοι νὰ τὸ γευτοῦμε μὲ μέλι, μᾶς προκύπτει ἕνα κοκταίλ μὲ χαλὴ, ποὺ ἀφήνει μιὰ πίκρα ποὺ ἐξαφανίζει ὅλη τὴν προηγηθεῖσα ἠδύτητα.

Διερωτᾶται τότε κανένας γιὰ τὰ αἴτια αὐτῆς τῆς μεταβολῆς. Τί νὰ συνέβη ἄραγε; Ποιὸ νὰ εἶναι τὸ φταιξιμο; Ποιὸς νὰ φταίει ἀπὸ τοὺς δύο; Σὲ μιὰ πρώτη ἀσφαλῶς στιγμή ρίχνουμε τὰ βάρη στὸν ἄλλο. «Ὁ ἄλλος ἔφταιξε. Τοῦ εἶπα ἐκεῖνο καὶ τὸ πῆρε στραβά. Δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ παρεξηγήσει. Ἀλλὰ ἔτσι γίνεται πάντα, δὲν παίρνει ἀπόσταση καὶ τὸ ρίχνει ἐπάνω μου».

Σὲ μιὰ δευτέρη στιγμή, παίρνοντας ἐμεῖς τὴν ἀντιλογικὴ ἀπόσταση, βλέπουμε ὅτι τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἔτσι. Κάτι εἶπαμε ποὺ μπορούσαμε νὰ τὸ εἶχαμε παραλείψει. Κάπως ἐπιμείναμε σὲ κάτι ποὺ

ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχαμε παραβλέψει. Ἐπηρεαστήκαμε ἀπὸ λεπτομέρειες καὶ χάσαμε τὴ συνολικὴ εἰκόνα.

Ἡ δυσκολία ἐγκνεται στὴν ἐπανέυρεση καὶ τὴν ἐκ νέου σύμπτωση ἀπόψεων. Πῶς θὰ γίνῃ ἡ ἐπαναπροσέγγιση, πῶς θὰ ἐνωθοῦν τὰ διεστῶτα;

Εἶναι φορές, ποὺ ἐνῶ σκεπτόμαστε ὅλ' αὐτά, τίς ἀνυπέρθλητες δυσκολίες γιὰ μιὰ συνεξήγηση μεταξύ μας, αὐρα λεπτὴ δροσίζει τὴν ψυχὴ μας, σπάει τὸν πάγο καὶ ἐπιτελεῖ τὸ πλησίασμα. Κι ἐνῶ στὴν ἀρχὴ ἀπορούσαμε πῶς ξέσπασε ὁ κεραυνὸς ἐν αἰθρίᾳ, τώρα διερωτώμαστε πῶς προέκυψε καλωσύνη μετὰ τὸν κεραυνό.

Βαρομετρικὰ χαμηλὰ καὶ ὑψηλὰ

Εἶναι φαίνεται πράγματα ποὺ μᾶς ξεπερνοῦν κι ὅλη ἡ συλλογιστικὴ μας δὲν μπορεῖ νὰ καταλογίσει εὐθύνες γιὰ τὸ πῶς συνέβη τὸ κακὸ οὔτε νὰ διαπιστώσει τὰ αἴτια τῆς βελτιώσεως τοῦ κλίματος. Τὰ βαρομετρικὰ μας, χαμηλὰ ἢ ὑψηλὰ, δὲν εἶναι δυνατὸ πάντα νὰ μετρηθοῦν ἀκριβῶς ἢ νὰ προσδιορισθεῖ ἡ προέλευση καὶ ἡ κατεύθυνσή τους. «Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ»... Ὑπάρχουν πνεύματα ἀγαθὰ, ὑπάρχουν πνεύματα κακά. Ὑπάρχουν οὐριοι καὶ ἐνάντιοι ἀνεμοὶ ποὺ πέρα ἀπὸ δικές σου εὐθύνες σὲ πᾶνε καὶ σὲ φέρνουν.

Σὲ ὥρες ποὺ ἀδυνατῶ νὰ ἐπιρρίψω ἐδῶ ἢ ἀλλοῦ τὴν εὐθύνη γιὰ τίς ξαφνικὲς αὐτὲς μεταβολὲς μέσα μου ἢ στὶς σχέσεις μου μὲ τοὺς ἄλλους, ἰδιαίτερα ὅταν ἡ ἀλλαγὴ γίνεται ἐπὶ τὰ βελτίω, συλλογίζομαι ὅτι κάποιος ποὺ μὲ ἀγαπάει προσεύχεται ἀσφαλῶς αὐτὴν τὴν ὥρα γιὰ μένα στὸν Κύριο, κι Αὐτός, στὴ φιλανθρωπία του, στέλνει Ἀγγέλους νὰ μὲ καθοδηγήσουν εἰς ὁδὸν σωτηρίας καὶ νὰ κρατήσουν τὴν παρεμύνη μου χεῖρα.

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ¹

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣ. Π. ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ
Ἱεροκῆρυκος

Ἐρευνώντας τὴ Θ. Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες ἐρευνοῦμε κατ' οὐσίαν τὶς δροσερὲς καὶ ζωογόνες πηγὲς τῆς λατρείας μας. Ἀφήνουμε τοὺς νεώτερους χρόνους, προσπερνοῦμε τὴ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια καὶ αἴγλη καὶ καταλήγουμε νοσταλγικὰ² στοὺς πρώτους αἰῶνες τοῦ χριστιανισμοῦ μετὰ τὸν δλοπόρφυρο στέφανο τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς θυσίας, μέσα στὴ φωτεινὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἀπλότητος καὶ ἀγνότητος τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Ἐκεῖ μένουμε, μετὰ δὴγὸ τὰ πρώτα γραπτὰ χριστιανικὰ μνημεῖα, γιὰ νὰ ζήσουμε μετὰ τοὺς πρώτους πιστοὺς τὴν ἀληθινὴ «ἐν πνεύματι» λατρεία τοῦ Ἡ-

γαπημένου, τὴ γνήσια, ἀπὸ καρδίας, προσφορὰ καὶ δλόψυχη ἀφοσίωση τῶν «ἀληθινῶν προσκυνητῶν» (Ἰω. 4,23). Νὰ συμφάγομε μετὰ τοὺς πιστοὺς ἀκολούθους τοῦ Ἀρνίου «τὸν Ἄρτον τῆς Ζωῆς» καὶ νὰ συμμετάσχουμε στὸν πρωτότυπο χορὸ ἐνὸς νέου δράματος, στὸ χορὸ τῶν χαρισματῶν μετὰ τὶς ὑπέροχες συμφωνίες τοῦ Πνεύματος.

Ἐκεῖ μᾶς ὁδηγεῖ ἡ Ἱστορία τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας, ἡ ὁποία καὶ ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας. Ἐπιδιώκει νὰ παρουσιάσει στοὺς φιλόστοργους χριστιανοὺς καὶ κυρίως στοὺς σύγχρονους διακόνους τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ ἀνάγλυφη τὴ λατρευτικὴ πράξη τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Φιλοδοξεῖ νὰ καταδείξει τὶς ἀρχὲς καὶ τὴν ἐξέλιξη τῆς χριστιανικῆς λατρείας διὰ μέσου τῶν αἰῶνων, χρησιμεύοντας ἔτσι καὶ ὡς Εἰσαγωγή στὶς λειτουργικὲς σπουδές.

Θεωρεῖται δὲ κατάλληλος γιὰ τὴ χριστιανικὴ λα-

1. Διευρυμένη εἰσήγησις κατὰ τὴν Ἱερατικὴ Σύναξιν τῆς Ἱ. Μ. Μυτιλήνης στὶς 14.12.90 παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. ΙΑΚΩΒΟΥ.

2. Ἡ σύγκρισις τῶν ἐποχῶν φέρει λύπη καὶ νοσταλγία. Πρὸβλ. Μ. Βασιλείου, Ἐπιστ. 66, Ἀθανασίῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, ΕΠΕ Ι, 362-364.

Τότε τὸ κλῆμα ἀλλάζει. Χωρὶς νὰ χρειαστεῖ οὔτε καν νὰ ἐξέλθουμε ἀπὸ τὴν κάμινον ἢ παρουσία τους μᾶς δροαίξει. Τὸ κυριώτερον δὲν εἶναι ἡ ἔξοδος ἀλλὰ ἡ δι-έξοδος. Ἐκείνη τὴν ὥρα εἶναι σπουδαία ἡ συναίσθησις πού ἔχουμε, ὅτι κάποιοι μᾶς σκέπτονται καὶ μετὰ τὴ δέσῃ τους, κι ὅταν δὲν τὸ ἀξίζουμε, ἐπισπεύδουν τὴ θεία ἀρωγὴ καὶ σωζόμεστε ἀπὸ τὴν κακὴ ἢ τὶς κακὲς στιγμὲς. Μετὰ τὴν προσευχὴν τους οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοὶ «συντομεύουν» τὸ χρόνο τῆς σκληρῆς δοκιμασίας (πρὸβλ. Ματθαίου κδ' 22) καὶ μᾶς σώζουν ἀπὸ τὴν κακιὰ ὥρα πού φέρνει ὅσα δὲν φέρνει ὁ χρόνος.

Ἄγρυπνεῖτε

Οἱ καλὲς αὐτὲς παρεμβάσεις πού μᾶς ὁδηγοῦν εἰς ἀναψυχὴν δὲν μᾶς ἀπαλλάσσουν ἀπὸ τὴν φροντίδα πού πρέπει νὰ ἔχουμε ὥστε νὰ μὴ μᾶς ξεφεύγουν οἱ καταστάσεις ἀπὸ τὰ χέρια μας. Δὲν πρέπει ν' ἀφηνόμαστε καὶ νὰ ἐφησυχάζουμε σὲ μίαν ἀπλοϊκὴν πίστιν καὶ ἀφέλεια ὅτι ὅλα θὰ πάνε καλά, οἱ ἀντίξοες περιστάσεις θὰ ξεπεραστοῦν ἀρκεῖ ἀπλῶς νὰ τὸ θελήσουμε.

Εἶναι πολλὲς φορὲς πού δὲν τὸ θέλουμε κιόλας. Ἐξ-ἄλλου, ὅπως διαπιστώνουμε ἀγαθὲς δυνάμεις πού συστρατεύονται μαζί μας, ὑπάρχουν ἐπίσης δυνάμεις τοῦ κακοῦ πού μᾶς ἀντιστρατεύονται.

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχουμε αὐταπάτες πάνω σ' αὐτὰ τὰ πνευματικὰ ζητήματα. Ἡ αὐταπάτη μᾶς ἀποκαμίζει ἐνῶ ἀντίθετα ὀφείλομε νὰ ἀγρυπνοῦμε καὶ νὰ θρῖσκώμαστε σὲ ἐγρήγορησι. Ὁ ἐχθρὸς παραμονεύει γιὰ νὰ μᾶς πιάσει στὸν ὕπνον. Ὅταν πολλὲς φορὲς παγιδευόμεστε στὸ ξύπνιον μας πόσο πιὸ ἐπικίνδυνον γίνεται αὐτὸ ὅταν ἀφηνόμαστε καὶ πέφτουμε σὲ λήθαργον καὶ ὕπνον βαθύ.

Τὸ καλύτερον ἀντίδοτον σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις εἶναι ἡ πνευματικὴ νύξη πού μᾶς βοηθεῖ νὰ ἀντιλαμβανόμεστε καὶ νὰ διακρίνομε ὀρθὰ αὐτὰ πού συμβαίνουν γύρω μας καὶ μέσα μας. Καλοῦ κακοῦ ὁμῶς μαζί μετὰ τὴν ἀγρύπνια ἄς προσευχόμεστε στὸν καλὸ Θεὸ νὰ μᾶς φυλάει ἀπὸ τὴν κακιὰ τὴν ὥρα, γιὰτὶ «ἀπὸ τὴν μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη» δὲν ξέρουμε τί μπορεῖ νὰ μᾶς συμβεῖ. . .